

Samen beleid en prikkels ontwikkelen voor klimaatadaptatie

1. Context

Klimaatadaptatie en biodiversiteit stimuleren

Door klimaatverandering en toenemende verstedelijking krijgen we meer wateroverlast, droogte en hitte. Om steden klimaatbestendig te maken, is **meer ruimte voor groen en water nodig**. Ook de nieuwe Omgevingswet vraagt van gemeenten dat ze ruimtelijke duurzaamheidsthema's zoals klimaatadaptatie, de energietransitie en het versterken van groen en biodiversiteit met een integrale aanpak benaderen. Daarbij vraagt het in december 2022 overeengekomen wereldwijde biodiversiteitsakkoord dat overheden hun 'financiële stromen' (subsidies, belastingen en inkoop/ aanbestedingen) in lijn gaan brengen met natuurdoelen.

Private partijen betrekken is noodzakelijk

Gemeenten en waterschappen hebben een belangrijke rol om klimaatadaptatie te bewerkstelligen en natuurwaarde te versterken, maar kunnen dit niet alleen. Voor een klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving is het nodig om ook private partijen te stimuleren om maatregelen te nemen. In de 30-40% openbare ruimte kunnen niet alle maatschappelijke opgaven worden opgelost, daar is de **60-70% ruimte die eigendom is van private partijen** ook hard voor nodig. Een passende mix van communicatie, financiële prikkels en juridische instrumenten is gewenst om lokaal de meest effectieve maatregelen te stimuleren bij inwoners en bedrijven.

Samen leren en beleid ontwikkelen

Er is bij gemeenten, waterschappen en provincies (decentrale overheden) een **behoefte om van elkaar te leren** en zo het lokale beleid en bijbehorende regels verder **samen te ontwikkelen**. Bestaande initiatieven zoals netwerk KANS, netwerkorganisatie Samen Klimaatbestendig, en de Kennis in de Regio bijeenkomsten zijn minder gericht op samen verdiepen en co-creëren aan de hand van de eigen praktijk.

Er is een toenemende behoefte om klimaatadaptatie op privaat terrein te versnellen door niet alleen kennis uit te wisselen, maar door ook samen in **werkgroepen** aan de slag te gaan om kennis te vergaren en beleid te ontwikkelen.

Initiatiefnemers

De gemeenten **Antwerpen, Enschede, Harderwijk, en Roeselare** hebben daarom samen met NextGreen en Stroom en Onderstroom het initiatief genomen om het Adaptatie Atelier te starten. In dit document beschrijven we op hoofdlijnen hoe we in het Adaptatie Atelier het samen leren, verdiepen en ontwikkelen faciliteren.

2. Vraagstelling

- Hoe krijg je als decentrale overheid inwoners en bedrijven mee om hun gebouwen en tuinen natuurinclusief en klimaatbestendig in te richten?
- En hoe zet je daarvoor de best passende mix in van participatie, communicatie, financiële prikkels en wet- en regelgeving?

3. Doel en deelnemers

Doel - Versnellen van klimaatbestendige en natuurinclusieve inrichting door betere verankering in decentraal beleid.

Deelnemers - Voor beleidsambtenaren en projectleiders bij gemeenten, waterschappen en provincies – individueel en/of in samenwerkingsverband per werkregio.

4. Werkwijze

Aan de slag in werkgroepen

De kern van het Adaptatie Atelier bestaat uit een groep beleidsambtenaren die bij gemeenten, waterschappen, of provincies aan klimaatadaptatie en/of natuurbeleid werken. Door met elkaar in werkgroepen te **verdiepen en samen te ontwikkelen**, ontstaat versterking en interne efficiency rond de thema's klimaatadaptatie en biodiversiteit. Naar behoefte, betrekken we externe partijen, zoals bewonersinitiatieven, bedrijven, financiële instellingen en woningcorporaties.

In de werkgroepen leren de deelnemers van elkaars concrete praktijk en vraagstukken volgens het 'Community of Practice'-model. Ze ontwikkelen samen inhoud rond een afgebakend vraagstuk en werken toe naar een **concreet en gezamenlijk resultaat**. Deelnemers brengen hun eigen praktijk in, de werkgroep dient als een versnellingskamer voor innovaties.

Werkgroepen bestaan uit 4 tot 8 deelnemende leden (gemeente, waterschap of provincie) en komen circa 6 keer per jaar online samen. Er zal ook minstens een bijeenkomst op locatie plaatsvinden bij een partner.

De eerste drie werkgroepen richten zich op gebouweigenaren:

1. Bedrijventerreinen
2. Woningcorporaties
3. Woningeigenaren

Met de eerste deelnemende gemeenten zijn we in 2022 gestart met **bedrijventerreinen**, en eind 2023 met **woningcorporaties**. In de loop van 2024 willen we starten met de werkgroep **woningeigenaren**.

Regiegroep bepaalt de strategie

Er is een regiegroep ingericht met vertegenwoordiging van de **gemeente Enschede en stad Antwerpen**. De regiegroep komt om en nabij 6 keer online bij elkaar om de overall strategie te bespreken en toe te zien op een verantwoorde besteding van de deelnemers bijdragen.

5. Planning en beoogde resultaten

Planning

In juni 2022 zijn we gestart met een groep van vijf gemeenten. In de eerste bijeenkomsten hebben we verwachtingen besproken, doelen vastgesteld en werkgroepen ingericht. Om met elkaar de nodige groene meters te kunnen maken streven we naar een minimale looptijd van 4 jaar.

Resultaten

Het streven is om per werkgroep jaarlijks minimaal 1 product op te leveren. Dit kan een factsheet zijn, een paper of een bundeling van best practices.

6. Kosten en financiering

NextGreen en Stroom en Onderstroom organiseren onafhankelijk van externe financiering de ondersteuning van de werkgroepen in het Adaptatie Atelier. Van de deelnemende overheden wordt per jaar een financiële bijdrage gevraagd (zie tabel). Indien men gedurende het kalenderjaar lid wordt, betaald men naar verhouding. Deelnemers die actief een werkgroep voorzitten of in de regiegroep deelnemen betalen 15% minder. Deelnemers die niet in een werkgroep willen deelnemen, maar wel graag de verslagen ontvangen, betalen 15% meer (agendaliden). Voor deelname als collectief, zoals meerdere overheden namens een werkregio, maken we maatwerk afspraken.

<i>Bedragen zijn excl. 21% BTW</i>	Deelnemer (2024)	Voorzitter/ regiegroep (-15%)	Agendalid (+15%)
Gemeente < 50k inw	€ 2.000,-	€ 1.700,-	€ 2.300,-
Gemeente 50-100k inw	€ 3.000,-	€ 2.550,-	€ 3.450,-
Gemeente > 100k inw	€ 4.000,-	€ 3.400,-	€ 4.600,-
Waterschap	€ 6.000,-	€ 5.100,-	€ 6.900,-
Provincie	€ 6.000,-	€ 5.100,-	€ 6.900,-
Anders	Maatwerk	Maatwerk	Maatwerk

Voorstel Adaptatie Atelier

15 mei 2024

Deelnemers krijgen voor deze bijdrage:

- Deelname aan minimaal 6 bijeenkomsten per jaar van 1 of 2 werkgroepen
- Deelname aan de jaarlijkse brede bijeenkomst op locatie bij een partner
- Toegang tot verslagen van alle bijeenkomsten van de werkgroepen
- Inbreng in en mede bepalen van gezamenlijk te ontwikkelen producten (bijvoorbeeld factsheet, paper of bundeling van best practices; de opmaak van de producten financieren we met de contributie
- Vraaggestuurde verbinding van projectgroepen met het brede netwerk van kennisinstellingen, financiële instellingen, koepelorganisaties, gemeenten, waterschappen, provincies en ministeries
- Mogelijkheid om gezamenlijk aanvullende en maatwerk expertise in te kopen
- Deelname aan de jaarlijkse brede bijeenkomst

Contact

Meer informatie: <https://adaptatieatelier.net/>

Heb je belangstelling, maar ook nog een aantal vragen? Mail of app ons gerust, we maken dan desgewenst een (video)belafpraak: Maxime Rekkers (info@adaptatieatelier.net, +31 (0)6 1776 5163).